

EXAMENSARBETE

Våren 2017

Sektionen för hälsa och samhälle
Sociologi

Den svarta paraden

Emo-kulturens uttryck och intention,
tolkat i termer av uppror

Författare
Alice Hägg

Handledare
Gudmund Janissa

Examinator
Eduardo Naranjo

Sammanfattning

Emotional hardcore är subkulturen som gick från undergroundrörelse med nära kopplingar till punken till att bli en extremt kommersialiserad subkultur. Emos efter millennieskiftet har beskrivits som deprimerade och destruktiva, och deras kultur som potentiellt farlig för unga människor. I den här uppsatsen kommer emo-kulturens uttryck och intention att undersökas, framförallt kommer fokus att ligga på hur samtalet om motstånd, psykisk ohälsa och känslor såg ut. Genom kvalitativa intervjuer med fem personer som rört sig i emo-kulturen, analyser av text från *Bilddagboken* och privata bloggar framträder en mer komplex bild av emos. Kulturen rymmer både normskritiska och livsbejakande inslag, även om scenen inte värjer sig för tunga ämnen som självdestruktivitet och depression. Emos synliggjorde sina känslor och personliga uttryck men krävde också respekt och acceptans från sin omgivning. Deras närvaro öppnar upp för en debatt om utseendenormer och psykisk ohälsa som fortfarande är aktuell.

Nyckelord: Subkultur, emotional hardcore, 90-talister, uppror, självskadebeteende

Innehåll

1. Förord.....	5
2. Inledning.....	5
3. Syfte	6
4. Problemformulering	6
5. Metod	6
5.1 Urval.....	7
5.2 Avgränsningar	7
5.3 Bortfall	8
5.4 Kvalitativ intervju.....	8
5.5 Genomförande	9
5.6 Diskursanalys av text.....	9
5.7 Etiska överväganden.....	10
5.8 Validitet & reliabilitet	11
6. Tidigare forskning	11
7. Teori	13
7.1 Vad är subkulturer?	13
7.2 Vad menas med emo?.....	15
7.3 Hopplösa 90-talister	16
7.3.1 Generationsstudier	16
7.3.2 Uppväxtvillkor.....	16
7.3.3 Karaktärsdrag	18
7.4 Postmodernt motstånd	19
7.5 Frivillig stigmatisering	19
7.6 Nittitalister som emos.....	20
7.6.1 Emos samtal om känslor.....	20
7.6.2 Könroller	21
8. Resultat.....	22
8.1 Text.....	22
8.1.1 Bloggar	23
8.1.2 Bilddagboken.....	24
8.2 Ord.....	25
8.2.1 Vara emo	26
8.2.2 Hälsa och ohälsa	28
8.2.3 Utanförskap och avstånd	30
8.2.4 Motstånd.....	32
9. Analys & diskussion.....	35

9.1 Barn av sin tid.....	35
9.2 Att kallas emo.....	36
9.3 Känsloerna syns	37
9.4 De alternativa vägarna.....	38
9.5 Ideologiska kopplingar	39
9.6 Varför blev de inte en starkare social rörelse?	39
10. Slutsats	40
11. Referenser.....	42
12. Bilagor	44
12.1 Bilaga 1: Intervjuguide	44

1. Förord

Hela poängen med detta projekt är visa en mer komplex bild av de 90-talister som blev emos. Därför har jag lyssnat på berättelser från personer som själva var emos och gjort mitt bästa för att låta deras ord skina igenom sociologin och vice versa. Jag vill mest av alla rikta ett stort och speciellt tack till alla intervjupersoner som bidragit med sin tid och sina berättelser. Er hjälpsamhet och vilja att bidra med ord och text har gjort denna uppsats möjlig och rolig att skriva. Er nyfikenhet på resultatet har fått mig att inte ge upp. Jag vill också rikta ett stort tack till min handledare Gudmund som hejat på mig och hela tiden kommit med snabb och bra respons på mina frågor.

2. Inledning

Under min högstadietid fanns en ungdomskultur som många värjde sig för att förknippas med. Dess utövare kallade sig *alternativa* och stack ut från mängden i skolkorridorerna med sina långa snedluggar, svarta kläder och dramatiska musik. Omgivningen däremot, kallade dem för emo-jävlar. En stor del av de alternativitas identitet verkade ligga i en inre upplevelse av att inte kunna eller vilja passa in bland de *vanliga*. De alternativa fick snabbt dåligt rykte och anklagades för att vara uppmärksamhetssökande och självdestruktiva. En del personer levde upp till detta rykte och dansade genom korridorerna med ärrade armar skymtande bakom ett myller av färgglada armband. Andra tyckte bara om musiken och kläderna. Omgivningen placerade dem i samma fack oavsett, och tog sig ibland rätten att fråga om de skar sig i armarna eller uppmana dem att gå och dö.

För tio år sen så var jag en av dessa personer och vill därför ta reda på vad som hände, vad vår rörelse betydde. Det har skrivits många texter om emo som belyser de negativa aspekterna och framförallt, texter som belyser dem från ett utifrånperspektiv. I denna uppsats vill jag tala med människor från den svartklädda paraden, de personer som gick till skolan med hårt sminkade ögon, ballerinakjol och trollspö trots att folk skrek förolämpningar efter dem. Jag vill läsa texter som de själva skrivit och fråga hur de såg på sin omvärld. Jag vill presentera en berättelse inifrån.

3. Syfte

Att undersöka uttryck och intention hos emo-kulturen så som den såg ut mellan 2005 och 2011. Dels undersöka hur samtalet om psykisk ohälsa och uppror sett ut i emo-kulturen, och dels undersöka vilken relation emos hade till det omgivande samhället.

4. Problemformulering

Trots sin alternativa livsstil så gjorde inte emos under början av 2000-talet sig kända för att högljutt kritisera sin samtid eller kräva förändring. Vad berodde deras tystnad på? Var det ett uttryck för neutralitet eller ett aktivt ställningstagande? Eller betyder det bara att deras kritik inte var så tydligt formulerad? Den här uppsatsen kommer undersöka hur samtidskritiken såg ut i den emo-kultur som manifesterades under 00-talet.

Genom att ställa frågor direkt till personer som varit emos får jag del av deras upplevelser av att leva med en subkulturell identitet i samhället. Jag vill också ta reda på hur de formats av sin omgivning för att få en djupare förståelse av hur samtiden i sin tur påverkade dem. Jag vill undersöka hur emos samtalade om och förhöll sig till omvärlden och hur de talade om känslor och uppror. Emo-kulturen har sina rötter i punken och hardcore-rörelsen och bär därmed på ett subversivt arv, men samtidigt fokuserar musiken och den subkulturella estetiken på relationer, emotioner och tragisk kärlek. Jag vill undersöka om det finns subversiva drag kvar i emo-kulturen, och i så fall beskriva hur de manifesterades. Användes de emotionella elementen på ett subversivt sätt eller saknas de samhällskritiska perspektiven helt? Var emo-kulturen en reaktion på någonting i sin samtid och i så fall – på vad?

5. Metod

Den här uppsatsen använder sig av flera metoder för datainsamling och metoderna är valda utifrån vilken typ av data som samlas in. Som underlag för denna uppsats används både kvalitativa intervjudata och kvalitativa data som respondenterna själva har publicerat på internet

mellan 2005 och 2011. De metoder som använts för att handskas med dessa data beskrivs i detalj här nedan.

I huvudsak är datainsamlingen induktiv men det finns deduktiva inslag. Det deduktiva inslaget består i att jag vill pröva tesen om ohälsa fungerat som en motståndspraktik och därför har jag ställt specifika frågor om detta i intervjuerna och aktivt letat efter bekräftelse i texterna. Metodinsamlingen är ändå mestadels induktiv och explorativ, den syftar till att utforska intervjupersonernas tankar om sig själva, varandra och samhället.

Flera olika perspektiv används för att spegla den komplexitet som den så kallade verkligheten innehåller. Dels har jag valt att ta hjälp av det etnometodologiska perspektivets epistemologi, som en hjälp i att förstå hur kunskap om verkligheten kan samlas in. Epistemologerna menar att verkligheten ständigt konstrueras i och med de olika deltagarnas interaktion. Det finns ingen djup sanning om exempelvis emo-scenen utan verkligheten är det som skapas i individernas interaktion. Sedan påminner det postmoderna perspektivet oss om att verkligheten inte är en färdig produkt, även representationer och föreställningar om verkligheten är under ständig utveckling, även nu när ett fenomen studeras i efterhand (Jørgensen & Philips 2000, s31).

5.1 Urval

Urvalet till denna undersökning är ett icke-sannolikhetsurval som gjorts med hjälp av sociala medier. Detta är en kvalitativ urvalsmetod som lämpar sig väl vid småskaliga undersökningar som denna (Desencombe 2009, s52). I en offentlig statusuppdatering på Facebook bad jag vänner att tipsa mig om personer i sina kontaktnät som stämde in på vissa kriterier (jag redogör för dessa under rubriken *avgränsningar*). Urvalet skedde från personer minst ett led bort från min egen vänskapskrets, detta för att respondenterna ska kunna relatera till mig som forskare och inte som någon de har en personlig relation till eller som de har alltför många gemensamma bekanta med.

5.2 Avgränsningar

Studien omfattar personer som gick i högstadiet eller gymnasiet och helt eller delvis identifierade sig med subkulturen emo en längre period mellan 2005 och 2011. Dessutom ska

personen i fråga ha drivit en blogg eller haft en användare på det sociala mediet *Bilddagboken*¹ under den aktuella perioden. Urvalsgruppen består inte av personer med någon viss socioekonomisk status eller från någon specifik geografisk plats. Att inte göra ett geografiskt eller klassmässigt urval kan vara en nackdel, detta eftersom jag mister vissa analysverktyg som hade hjälpt mig förstå respondenterna. Hade de alla tillhört en tydlig underklass eller kommit från landsbygd hade jag kunnat ta hjälp av teorier som belyser detta och ytterligare förstå deras livsval och förutsättningar. Men, det hade varit ett alltför komplext och tidskrävande arbete i detta fall. Fördelen med detta angreppssätt är att jag får möjlighet att studera respondenterna utan att någon eventuellt missvisande förförståelse spelar in. Respondenterna kommer primärt att bedömas utifrån sina egna ord och sin plats i subkulturen, inte utifrån den position i samhället de föddes in i. Respondenterna är kvinnor och kommer i huvudsak från små- eller mellanstora städer i olika delar av Sverige.

5.3 Bortfall

Av de personer som fått frågan om att ställa upp på intervju så valde flera att på något sätt tacka nej. De flesta har inte uppgett någon orsak, andra har inte velat identifiera sig med subkulturen och därför avböjt. Det är möjligt att personer som deltog i kulturen men som fortfarande inte vill identifiera sig med begreppet emo faller bort. Personer som inte använder Facebook har heller inte kunnat ingå i urvalet. Det finns heller inga män representerade bland intervjupersonerna, detta för att det nästan uteslutande var kvinnor som svarade på förfrågan.

5.4 Kvalitativ intervju

Data samlades in genom halvstrukturerade intervjuer utifrån en intervjuguide där frågornas ordning var flexibel (se bilaga 1). Den låga struktureringsnivån ger intervjuaren frihet att låta samtalet utvecklas organiskt, frågor kan ställas när det kändes lämpligt snarare än att vara bundna till en viss ordning i intervjuguiden. I intervjun eftersöks intervjupersonernas upplevelser och redogörelser för hur det upplevdes och innebar att vara emo. Genom deras berättelser kommer forskaren i kontakt med den större gruppen. Dorothy E. Smith menar att:

¹ <http://dayviews.com/> Det sociala mediet bytta namn från *Bilddagboken* till *Dayviews* 2a maj 2011.

”[vi] närmar [...] oss individen som bärare av sociala mönster, och det är dessa mönster vi önskar kartlägga och förstå” (Smith i Widerberg 2002, s67)

Smith menar att sociologi bör bedrivas genom att forskaren ser på ”*hur* något utförs eller praktiseras” (ibid, s67). Genom att se på individen får vi en bild av de större sociala mönster som är A och O i all sociologisk forskning.

5.5 Genomförande

Som grund till intervjuerna utformades en intervjuguide som skulle vägleda mig och respondenterna genom intervjun. Guiden delades upp i fyra huvudområden, *utanförskap*, *innanförskap*, *hälsa/ohälsa* och *uppror*. Dessa ämnen stod i centrum under hela samtalet. En fullständig intervjuguide finns som bilaga (se bilaga 1). Tre intervjuer genomfördes under ett fysiskt möte med intervjupersonen och två stycken skedde över internet. Intervjuerna varade cirka en timme. Samtliga intervjuer spelades in med en mobilapplikation och transkriberades sedan allteftersom arbetet fortgick.

Intervjuerna gjordes utifrån en feministisk intervjuform där forskaren inte i lika hög grad värnar om sin objektivitet utan tillåter sig att samtala och uttrycka egna åsikter i intervjusituationen. Anne Ryen menar att intervjutekniken traditionellt sett har rört sig inom ett maskulint paradig där mjuka värden, känslor och samförstånd har undervärderats eller helt uteslutits (Ryen 2004, s99). Identifikationen med intervjupersonerna har därför varit en viktig faktor. Ryen menar att det är gynnsamt för intervjun att forskaren försöker minimera statuskillnader mellan intervjuperson och forskare (ibid, s100). Därför har jag vid lämpliga tillfällen i intervjun kortfattat delat med mig av egna erfarenheter. Jag har också tänkt på att inte låta forskarrollen bli en ursäkt för maktmissbruk, det vill säga: att tvinga till sig uppgifter som intervjupersonen inte vill dela med sig av eller tolka personernas ord på ett sätt de inte känner sig bekväma med.

5.6 Diskursanalys av text

Att ladda upp bilder på *Bilddagboken* eller skiva inlägg på en personlig blogg var en vanlig sak att göra under 00-talet, därför är det lämpligt att undersöka de texter och bilder som publicerats på dessa medier. Diskursanalysen hjälper oss att se bortom språket, genom den skrivna texten

kan vi se diskurserna. Jørgensen & Phillips beskriver en diskurs som *en fixering av en betydelse inom en bestämd domän* (Jørgensen & Phillips 2000, s33). En grundläggande tanke inom diskursteorin är att det pågår en ständig kamp om tecknens och ordens betydelser, vad är emo, hur ser samtalet om känslor ut, vem får definiera det? Diskursanalysen är ett verktyg som används för att undersöka och kartlägga hur dessa betydelser och definitioner ser ut på en viss plats vid ett visst tillfälle, eller hur de förändras över tid (ibid, s32). I intervjupersonernas egna texter kan vi hitta sådana definition. En överväldigande mängd data har ställts till mitt förfogande i och med att intervjupersonerna delade med sig av sina *Bilddagbokskonton* och bloggar. Det har dock inte funnits tid att analysera allt material, men det finns stor potential att göra ytterligare forskning på material som detta.

5.7 Etiska överväganden

Den som bedriver forskning i Sverige har fyra etiska principer att anpassa sig efter för att säkerställa att forskningen har bedrivits etiskt. Dessa principer är: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* (Bryman 2008, s132). Inför intervjuerna skickade jag ut en text till alla intervjupersoner där uppsatsen syfte och deltagarnas medverkan förklarades, i början av varje intervju frågade jag en extra gång ifall personerna hade tillgodosett sig materialet och om det fanns några oklarheter eller frågor om hur deras uppgifter skulle användas. Intervjupersonerna har bekräftat mycket tydligt att de vill delta. I fråga om konfidentialitet så har ljudfiler, intervjupersonernas användarnamn för *Bilddagboken* och diverse gästlösenord förvarats på ett säkert sätt och inte visats för någon annan än forskaren själv. För att se till att datan inte används till annat än just denna forskning kommer känsliga uppgifter att raderas efter projektets slut. En del av intervjufrågorna hade en mycket personlig karaktär, flera av dem handlade om känslor och trakasserier och det blev därför viktigt att som forskare att vara lyhörd och säkerställa sig om att intervjupersonen inte känner sig pressad att berätta något den inte vill dela med sig av. Intervjupersonerna informerades också om att deltagandet var helt frivilligt och att de fick dra sig ut eller dra tillbaka sina uppgifter när som helst.

5.8 Validitet & reliabilitet

Martyn Desencombe (2009) menar att validitet är ett mått på kvaliteten och tillförlitligheten på insamlade data och på de verktyg som användes för att samla in data. I detta fall utgörs verktygen av forskaren, intervjuguiden och inspelningsapparaturen. Forskaren är jag, en student med blygsamma med inte obefintliga intervjuerfarenheter. Denna brist på erfarenhet och vana har dragit ned kvaliteten på mina data, intervjuerna hade kunnat genomföras med större skicklighet för att bättre finna svar på frågeställningen. Ett friare förhållande till intervjuguiden, det vill säga, en intervju mer ännu lägre strukturering hade varit hjälpsamt i just dessa intervjuer. En bättre inspelningsapparat än den mobilapplikation jag använde hade ytterligare förenklat arbetet. Frågorna i intervjuguiden kunde också ha preciserats mer.

I min studie genomför jag fem intervjuer med personer som själva har erfarenhet av emokulturen. Intervjupersonerna bidrar med röster inifrån rörelsen men de är fem röster i en ganska stor population. Deras erfarenheter är antagligen inte fullt generaliserbara för hela populationen eller rörelsen men kan visa på vissa tendenser.

Hur är det med reliabiliteten då, hur tillförlitliga är de data jag samlade in? Det är riskabelt att studera händelser som ligger långt tillbaka i tiden, de personer jag intervjuar är 22-27 år och uttalar sig om händelser upp till 12 år tillbaka i tiden. Läsaren bör därför vara medveten om att de uppgifter som samlats in representerar intervjupersonernas *bild* av denna tid. Det finns en stor risk att uppgifter förvrängts eller försvunnit ur minnet. Jag vill ändå mena att validiteten i dessa uppgifter är tillräckligt hög.

6. Tidigare forskning

Denna uppsats är bara en liten del av det berg av kunskap som akademien byggt upp över tid. Liksom all annan forskning tar denna studie avstamp i forskning som redan finns, därför är det rimligt att summera vad som skrivits om emokulturen i akademien innan jag bidrar med egna data och analyser. Det har inte skrivits särskilt mycket om emo i akademien och det som finns har skrivits under de senaste 17 åren. En artikelsökning den 27 mars 2017 via Google Scholar med sökorden "emo subculture emotional hardcore" under perioden 1995 och 1999 ger bara en relevant träff. Först en bit in på 2000-talet börjar det publiceras ett större antal artiklar som

handlar om emo på olika sätt. Vanligt är att självskadebeteende, självmord, utsatthet för våld eller normbrytande maskulinitet utgör huvudteman i titlarna.

Det akademiska samtalet om emo har antagligen påverkats av fyra dödsfall under 2007 och 2008 då ungdomar med mer eller mindre kopplingar till emo-kulturen omkom. Bland annat Phillipov (2009) har studerat mediediskurserna som uppstod efter dessa händelser och menar att media behandlade emo som en slags "folkdjävul" som sades utgöra roten till allehanda ungdomsproblem. Detta ledde till att både musikgrupper som *My Chemical Romance* och plattformar på internet – *MySpace* - som uppfattats ha kopplingar till emo-kulturen utmålades som farliga. Både Australienska och Engelska tidningar menade att ungdomar skulle bli hjärntvättade och suicidala av att exponeras för dessa saker (ibid). I kapitlet *Emo saved my life* i antologin *Can I play with madness?* (McKinnon, Scott & Sollee 2011) skriver Rosemary Hill om hur den mediala debatten kring emo-kulturen inte är unik, utan i hög grad liknar den amerikanska debatten om heavy metal under slutet av 80-talet. Båda debatterna har inslag av moralpanik, en oro inför vad musiken ska göra med de unga människorna – skillnaden på de olika debatterna är bara namnet på stilen och könet på de personer som debatten handlar om. Debatten om emo i media har till stor del handlat om tjejerna i scenen (eller om hur pojkarna utvecklat en skenbart normbrytande maskulinitet (Ryalls 2013))

Kanske är det den mediala bilden av emo som gjort att akademien också studerat kopplingen mellan subkultur och mental ohälsa. För kopplingen mellan emo, mental ohälsa och framförallt självskadebeteende behandlas även i akademien. Både Wdanow & Wright (2012) och Johansson, Lindgren & Hellman (2013) menar att självskadebeteende är normaliserat i emo-kulturen, och de senare understryker att detta inte bara gäller flickor. Kopplingen mellan mental ohälsa och subkultur är dock inte helt lätt att göra. Forskare som Baker & Bor (2008) och Hill (i McKinnon, Scott & Sollee 2011) har problematiserat antagandet om kausala samband mellan emo, depression och självskadebeteende. Därmed inte sagt att dessa forskare motsäger sig någon som helst koppling mellan dessa fenomen – men Baker & Bor problematiserar antagandet om att subkulturen skulle vara den utlösande faktorn för mental ohälsa och Hill vill visa på att emo-kulturen också kan vara ett starkt stöd och någonting positivt för utövare med olika typer av problem eller mental ohälsa.

Förmodligen är detta ett ämne som kommer belysas ännu mer och ur fler perspektiv i framtiden. Antalet kandidatuppsatser i ämnet pekar i alla fall på det. Under 2009 publicerades åtminstone fyra olika kandidatuppsatser på svenska som alla behandlar olika aspekter av emo-kulturen, bland annat mediabild (Dvoretzky & Sjöström 2009) och identitetsskapande (Ahlström &

Bengtsson 2009). I dessa uppsatser kommer emos själva till tals i högre utsträckning än de tidigare nämnda artiklarna. Kanske visar detta på ett skifte i det akademiska samtalet om emos, det är möjligt att detta är ett uttryck för en ovilja göra paternalistiska studier över huvudet på den berörda målgruppen eller att ensidigt belysa negativa aspekter av subkulturen. Få av de teman som lyfts i ovan nämnda artiklar visar på positiva eller livsbejakande sidor av emo, istället fokuserar undersökningarna på problemområden inom emo-kulturen. De styrkor och funktioner som stilen eventuellt fyller som lockar unga människor att dela är inte särskilt väl utforskade. Här hoppas jag att kunna bidra till att fylla det glappet.

7. Teori

Det teoretiska inslaget försöker måla en bakgrund till de personer som tar till orda under resultat- och analysdelen. Tanken är att läsaren efter detta avsnitt ska ha klart för vilken värld emos röde sig i. Tyngdpunkten ligger på beskrivningen av vad en subkultur är, hur emo växte fram och hur 90-talet format det tidiga 2000-talets subkulturer.

7.1 Vad är subkulturer?

Synen på subkulturer har förändrats mycket under 1900-talet. En utav de mest utmärkande teorierna om subkulturer har Birminghamskolan stått för, det är också i och med denna skola som ungdomskulturforskning blivit ett eget vetenskapligt fält (Bjurström 2005, s71).

Birminghamskolans teorier växte fram under 70-talet och är tydligt marxistiskt inspirerade. Klass och ålder är två viktiga komponenter i dessa teorier, och dessa faktorer är tungt bidragande till att ungdoms- och subkulturer formas (ibid, s72). Birminghamskolan skiljer mellan ungdomskulturer och vuxenkulturer, och inom ungdomskulturen skiljer de mellan mainstreamkultur, subkultur och motkultur (ibid, s100). Birminghamskolans forskare menade att kulturen ger upphov till en stil som manifesteras genom visuella uttryck, beteende- och rörelsemönster samt ett eget sätt att tala, som förenade ungdomarna. Birminghamskolan menade att det gick att se på dessa stiluttryck och ”läsa av” ungdomarna - dechiffrera dem på samma sätt som med en text - och därmed förstå olika budskap som de sänder om pågående sociala- eller klassrelaterade konflikter eller orättvisor i deras liv (ibid, s72). Det är

klassanalyserna som leder till att ungdomssubkulturerna delas in i två grenar; motkulturer sprungna ut medelklassen, och subkulturer sprungna ur arbetarklassen (ibid, s73). Den andra viktiga komponenten är ålder, ungdomskulturen en subkultur till vuxen- och föräldrakulturen. Ungdomars kultur antogs vara annorlunda än och stå i konflikt med föräldragenerationens kultur och därmed till samhällets majoritetskultur (ibid, s100).

Birminghamskolan har blivit kritiserad dels för att måla upp en alltför polariserad bild av relationen mellan sub- och mainstreamkultur och dels för att romantisera arbetsklassungdomars motstånd mot sociala och strukturella orättvisor (ibid, s98). Bjurström menar att Birminghamskolan gärna läste in motstånd i ungdomsrörelsers symbolik och estetiska uttryck. Forskarna menade att de kunde tolka ungdomarnas symboler och koppla dem till ett narrativ av politiserat motstånd men i efterhand har skolan fått kritik för detta eftersom symbolerna inte alltid hade den innebörd som forskarna antog.

Runt millennieskiftet började nya post-subkulturella teorier växa fram. Dels på grund av att subkulturer under 80-talet började präglas av stilblandning och fragmentering, allt fler undergenrer bildades och klassiska stilar lånade attribut av varandra (ibid, sid 266) och dels på grund av den postmoderna vändningen inom akademien. De binära kulturbegreppen ansågs förlegade. Bland annat Iain Chambers (i Bjurström 2005) menade att distinktionerna mellan vad som var en normal, subkulturell eller kommersiell ungdomsstil hade lösts upp och att det inte längre gick att prata om att stilar är kopplade till någon specifik och bestående estetik eller idésystem. Stilarna är istället många och högst föränderliga. Detta bekräftas av en studie från 80-talet då Ann Kaplan undersökte MTV:s inflytande på ungdomsstilar i USA och hon menade att:

”Vad som dominerar är en endimensionell, kommersialiserad och massifierad ungdomskultur, egentligen inte organiserad av ungdomar själva utan av kommersiella agenter, som har absorberat och trivaliserat alla tidigare rockrörelsers potentiellt subversiva positioner” (Kaplan i Bjurström 2005, s105)

Är det då överspelat att prata om subkulturer i en postmodern värld? Kanske behöver begreppen förnyas för att bättre beskriva de sammanslutningar som syns bland unga människor idag. Andy Bennett & Ben Malbon menar att ungdomskulturer istället går att beskriva i termer av moderna stammar (de använder begreppen *tribes* och *neo-tribes*), och John Irwin och senare Keith Kahn-Harris menar att begreppet *scen* är ett användbart begrepp (i Bjurström 2005, sid 101). Båda dessa begrepp visar på att kulturbegreppet idag handlar mer om ett identitetsskapande deltagande i en grupp (*neo-tribe*), eller om ett löst deltagande i en på en plats eller i en rörelse (*scene*) där en person kan delta inte bara i en utan i flera olika scener. Ungdomsrörelser ses inte

längre som statiska ”färdigskrivna texter” med ideologiska budskap som forskare kan avläsa, utan som rörelser i ständig förändring (ibid, s276). Bjurström menar också att en tilltagande reflexivitet präglar ungdomsstilarna, unga människor reflekterar över och talar om sina stilar i hög utsträckning. Så många stilar samexisterar att en reflexion kring deras olika perspektiv är nödvändig även för dess utövare (ibid, s268).

7.2 Vad menas med emo?

Emo är en subkultur som uppstod ur punken och framförallt hardcore-rörelsen under 80-talet. Hardcore är en genre med starka politiska (oftast vänsterorienterade eller autonoma) inslag i både musik och livsstil. Emotional hardcore uppstod förmodligen när bandet *Rites of Spring* började spela låtar med emotionella och nostalgiska texter istället för politiska. Rent musikaliskt liknade musiken hardcore men nya band tog med tiden influenser från indie-poppen (Axén 2010, s18). Emotional hardcore var länge en undergroundrörelse med en tydlig gör-det-själva-anda, musiken spelades in och släpptes på egna bolag och marknadsföringen var lokal. Först under tidiga 2000-talet kommersialiserades musiken när band som *Jimmy Eat World* och *Dashboard Confessional* fick enorma framgångar med hjälp av stora skivbolag (Axén 2010). Detta ledde till att genren breddades och utvecklades, band som *Green Day*, *AFI*, *Taking Back Sunday* och *My Chemical Romance* blev ledande. Med subkulturen följde klädstilen *fashioncore*. Grundregeln för denna klädstil var, tigha jeans, bandtröjor, nitbälten och fantasifulla frisyrer där luggen nästan alltid dolde en stor del av ansiktet (Axén 2010, s20).

Det är egentligen först här, efter det kommersiella genomslaget, som den grupp som denna uppsats undersöker kommer med i bilden. I och med kommersialiseringen befann sig emokulturen under en period i medias rampljus och de som levde i kulturen var tvungna att konfrontera de fördomar som platsen i rampljuset medförde. 2007 tog 13-åriga Hannah Bond från Storbritannien sitt liv. Hannah hade nyss blivit emo och hennes mamma sa i en intervju med tidningen *The Sun* att det var på grund utav emo-stilen som Hannah hade valt att begå självmord. Mamman menade också att Hannah hade skurit sig själv en period innan självmordet, och att detta beteende var en del av en initieringsrit till subkulturen (Phillipov 2009). Året därpå 2008, i Australien, mördades Carly Ryan och vännerna Jodie Gater och Stephanie Gestiers begick ett gemensamt självmord. Ingen av de Australienska flickorna hade egentliga kopplingar till emo-scenen men antogs ändå höra dit på grund av innehållet på deras

MySpace-konton. De bilder som fanns gick i linje med emo-kulturens estetik. I rättegången slogs det fast att detta innehåll hade utsatt flickorna för risker (Phillipov 2009).

Emos tillskrevs olika negativa karaktärsdrag, såsom att vara blyg, deppig och framförallt gnällig och poserande. De utsattes inte allt för sällan för våld. Ibland letade större grupper av personer upp emos och misshandlade dem oprovocerat, fenomenet kom att kallas *emo-bashing* och förekom på flera platser, bland annat i México (Hernandez 2008 i LA Weekly). Kanske är det på grund av ovanstående händelser som det inte varit självklart för personer inom scenen att kalla sig emo utan istället valde att beskriva sig som *alternativa* (Dvoretzky & Sjöström 2009).

7.3 Hopplösa 90-talister

Människor präglas i hög utsträckning av det samhälle de växer upp i. Därför är kommer det här avsnittet belysa subkulturen emo och dess utövare ut ett generationsperspektiv. Som vi såg i ett av de föregående avsnitten fick emo-kulturen ett uppsving under tidiga 2000-talet och blev därmed den subkultur som utgjorde ett alternativ till 90-talisternas mainstream-kultur.

7.3.1 Generationsstudier

När unga människor betar sig på ett sätt som skiljer sig från resten av samhället så kan det vara lockande att tänka sig att det är ett uttryck för specifika egenskaper som hör till den nya generationen. Men här är det viktigt att inte dra förhastade slutsatser, Anders Parment (2016, s58) menar att vi behöver skilja på ålders- och generationseffekter – en del beteenden är snarare åldersspecifika än generationsspecifika. Därför utgår generationsstudier från socialisationshypotesen. Denna hypotes hävdar att en persons grundläggande värderingar fastställs genom den socialisering som sker mellan 16 och 24 års ålder, vidare menar den att om vi kartlägger det som präglar generationen under dessa år så kan vi fastställa hur de kommer förhålla sig till exempelvis populärkultur, samhällsinstitutioner och konsumtion som vuxna.

7.3.2 Uppväxtvillkor

Rent samhällsmässigt så inleds 90-talet med flera stora förändringar i bagaget, flera olika krafter har förändrat det tidigare kollektivistiska och socialdemokratiska folkhemmet i Sverige. Parment menar att Sverige under 50- och 60-talet utvecklades till ett *mass-samhälle*, med en

gemensam rytm, en stark kollektivism och hårt tyglade marknadskrafter. Under 80-talet internationaliserades ekonomin och nyliberala idé-strömmar inspirerade av *Thatcherism* och *Reaganomics* ledde till ett nytt sätt att tänka kring statens och individens roller i samhället (Parment 2016, s140). En omfattande avreglering inleddes, i praktiken innebar detta att beslut som tidigare fattats av staten (om pensionssparande, elbolag, telefoni osv.) övergick till att bli individens angelägenheter och ansvar (ibid, s144). Individen fick ett större privat handlingsutrymme vilket gjorde att *mass-samhällets* strikta kollektivism bröts ned och ersattes av ett i hög grad individualistiskt samhälle (ibid, s171).

Den individuella friheten gjorde livet allt mer komplext för den enskilde personen - livet låg inte längre i statens händer utan utan samhället präglades av en avsvarfsförskjutning från stat till individ. Den socialdemokratiska välfärdsstaten försvagades och marknaden stärktes. Individen blev i mindre utsträckning medborgare och i större utsträckning konsument, eller som Zygmunt Bauman dystopiskt menar; att den medborgerliga plikten i ett nutida samhälle kom att bestå just i att konsumera (Bauman 1998, s76). I vilket fall som helst växte sig varumärkes- och konsumentperspektiven starka under 90-talet. Varumärkesbärandet omfattar inte längre bara produkter utan kan appliceras på allt från kommuner, telefonoperatörer eller individer. Med varumärkestänkandes följer ett konkurrenstänkande och det blir tydligt att den globala marknaden ersatte statens ständiga närvaro.

Digitaliseringen och möjligheten att bygga nätverk och söka efter nya karriärvägar fungerar som en demokratiserande kraft under 90-talet. Plötsligt blir entreprenörskap och klassresor tillgängliga för fler. Den *American dream*-inspirerade berättelsen om den vanliga människan som lyckas förstärks av reality-serier som *Robinsson* och *Idol*, och budskapet blir att fler kan lyckas om de bara kämpar (Parment 2016, 154-155). Samtidigt ledde digitaliseringen till en ökad transparens och därmed en medvetenhet om den globala marknaden och de multinationella företagens koppling till globala orättvisor. Samtidens risker görs sökbara och synliga. Ulrich Beck beskriver detta samhälle som ett risksamhälle, en plats där individerna hela tiden behöver anpassa sig efter nya oberäknliga risksituationer (Beck i Giddens 2003, s79). Denna medvetenhet är något som personer uppväxta under 90-talet bär med sig i medvetandet och ibland i sin omvärldsanalys (Parment 2016, s140-143).

7.3.3 Karaktärsdrag

Parment menar att ovanstående förutsättningar gjort att 90-talister utvecklat karaktärsdrag och värderingar unika för just sin generation. Bland annat menar Parment att 90-talister har en vana att fatta många beslut, de ständiga valmöjligheterna gör detta till en nödvändighet (ibid, s114). 90-talisterna förhåller sig dubbelt till alla dessa val – å ena sidan uppskattas möjligheten att välja, å andra sidan skapar de många valen stress och beslutsångest (ibid, 116). Det enda val de verkar sakna är valet att inte välja (Bauman 1998). Detta gör att 90-talister gärna håller alla dörrar öppna, att göra alltför permanenta val eller hysa alltför stark lojalitet till en organisation upplevs hämmande.

Johansson, Lindgren & Hellman påpekar också att svårigheterna att komma in på arbetsmarknaden bidrar till att fler väljer att studera vidare för att slippa arbetslöshet – eller för att slippa välja, de många valen kan nämligen leda till en existentiell ångest och osäkerhet kring den egna identiteten och platsen i samhället (2013, s112). Trots alla val och reella eller skenbara möjligheter så präglas inte 90-talisterna av någon utvecklingsoptimism, snarare menar Parment att 90-talister har svårt att se några visioner om ett samhälle på frammarsch överhuvudtaget, istället överskuggas möjligheterna av medvetenhet om olika typer av kriser i samhället (ibid, s181).

En annan utmärkande sak för 90-talisterna är en slags längtan efter äkthet, detta visar sig bland annat i en fascination för imperfektionism (ibid, s146) och ett mer transparent och ogenerat förhållande till kroppar och känslor. Att vara öppen med sina brister eller att söka hjälp för någon åkomma är inte skamligt för en 90-talist, tillrättalagdhet och jante-lag är snarare saker som en 90-talist provoceras av än anpassar sig efter. Samtalet om känslor är mer vanligt förekommande (ibid, s85-89). Trots detta ägnar sig 90-talisten åt ett visst personligt varumärkesbyggande – både i det verkliga livet och digitalt – men det är någonting som Parment menar är ”inte självklart, men naturligt för en 90-talist” (ibid, s145).

Birminghamskolans forskare antog att ungdomskulturen befann sig i konflikt med föräldrakulturen och allt vad den stod för, och att den yngre generationens protest var en del av frigörelsen från den äldre generationens kultur. Detta verkar inte vara lika aktuellt för 90-talisterna, Parment menar 90-talisternas relationer till föräldrarna har förbättrats jämfört med föregående generationer och att de har en högre benägenhet att vilja vara dem till lags (Parment 2016, s131).

7.4 Postmodernt motstånd

Eftersom en utav uppsatsens ansatser är att se och tolka emo-kulturen i termer av motstånd så kommer det här avsnittet beskriva klimatet bland de sociala rörelserna i början av 2000-talet, alltså några år innan emo-kulturen började ta fäste i Sverige.

Eyerman & Jamison (2005) beskriver i boken *Sociala rörelser i en ny tid* det sena 90- och tidiga 2000-talets sociala rörelser paradoxalt nog både som urvattnade och blodfattiga samt högröstade och ibland våldsamma. De rörelser som åsyftas är framförallt anti-globaliseringsrörelsen och djurrättsrörelserna. Deras engagemang beskrivs som *en sorts oreflekterat, eller underreflekterat uppror* med en stark vilja till revolt men en alltför svag vision (ibid, s206). Anti-globaliseringsrörelsen samlar stora mängder människor men vad som egentligen ska åstadkommas är inte fullt klarlagt, och deras metoder är nästintill kopierade från tidigare proteströrelser istället för att vara konkreta manifestationer av deras politiska mål (ibid, s207). Samtidigt ackompanjeras dessa rörelser av Greenpeace, vilka skenbart kan uppfattas som en social rörelse men snarare är ”professionella aktivister” i en ytterst progressiv lobbyorganisation. De rörelser som Eyerman & Jamison beskriver är stora men tillfälliga, snarare uttryck för frustration än kollektiv organisering för förändring, även om potentialen till att bygga starka rörelser egentligen finns (ibid, s208).

7.5 Frivillig stigmatisering

Normalitet är någonting skört, menar Thomas Johansson & Phillip Lalander (2010) och avvikandet från denna normalitet kan upplevas både som både lockande och skrämmande. Varje social sfär har idéer om normalitet och tydliga uppfattningar om vem som är avvikare och vem som passar in. Avvikande personer bär på egenskaper, beteenden eller har ett utseende som samhället kopplar till avvika-identiteten, sådana karakteristika kallas för *stigman* och fungerar som ett slags tecken på att personen avviker från normaliteten. Exempelvis kan tatueringar i ansiktet eller avsaknad av ett öga fungera som ett stigma (Johansson & Lalander 2010, s145). I en subkultur är stigmatiseringen självvald, individen *vill* skilja sig från mängden och tillhöra någonting annat än normaliteten. Becker (i Johansson & Lalander 2010) menar att impulsen att avvika finns inom de flesta, men att många låter bli eftersom konsekvenserna av att avvika är så stora. Ändå kan det finnas en frihet i brottet mot normaliteten, Johansson &

Lalander menar att avvikandet kan leda till en känsla av att ha del i en hemlighet och att denna hemlighet har förmågan att knyta dem som delar den närmre varandra (ibid, s123).

7.6 Nittitalister som emos

Samhällsklimatet under 90-talet är en viktig pusselbit för att förstå 90-talisternas och emoscenens utveckling. Emo var en utav de mest dominerande subkulturerna under tidiga 2000-talet och en del menar till och med att det var periodens ”enda” ungdomskultur (Dvoretzky & Sjöström 2009, Carla Zdanow & Bianca Wright 2012). Är 90-talister och emotional hardcore helt enkelt en väldigt bra blandning?

7.6.1 Emos samtal om känslor

En sydafrikansk studie där Carla Zdanow & Bianca Wright (2012) undersökte hur emo-ungdomar samtalade och betedde sig på Facebook kom fram till slutsatsen att emos romantiserar och normaliserar *suicidal behaviour* så som självmord och självskadebeteende (Zdanow & Wright 2012). Studien framställer internet som en plats farlig för ungdomar och menar att emo-kulturen används som ett verktyg för att sprida glorifierade idéer om destruktiva beteenden (ibid, s98). Detta är ett perspektiv som varit ledande i med mediala diskursen om emo, men det finns också fler sätt att förstå emos internetbeteenden.

Eva Illouz menar att det känslofokuserade samtalsklimatet har utvecklats under långt tid i västvärlden. Vårt sätt att sortera känslor, tänka på dem i termer av friska och patologiska och samtala om deras ursprung kommer från psykoanalysen. Illouz menar att när psykoanalysen mötte den feministiska teorin så formades ett *terapeutiskt narrativ* som lett till att människor lärt sig att automatiskt söka efter bakomliggande psykologiska motiv till de mest triviala handlingar (Illouz 2007, s47). Detta kulturella narrativ har också gett utrymme till ett självhjälps-narrativ, där den har som förmågan att upptäcka dessa psykiska brister har också ansvar att hjälpa sig själv. Illouz menar att detta härstammar från den freudianska idén om att varje person är *the full masters in our own house, even when, or perhaps especially when, it is on fire* (ibid, s48). När emos istället bejakar känslorna och samtalar om destruktiva handlingar blir det innebär ett enormt normbrott. Illouz menat också att den som betar sig så som dessa

emos riskerar att stämplas som sjuk eftersom allt som finner sig utanför de kulturella föreställningarna om hälsa går att patologisera.

Johansson (2013) menar också att det både skett en individualisering av hälsoansvaret, och att den upplevda psykiska ohälsan har ökat. Utskrivningen av antidepressiva mediciner till unga fördubblades mellan 1999 och 2003. Frågan är om detta beror på en ökad ohälsa eller på ett förändrat samhällsklimat där stigmat kring psykisk ohälsa börjar luckras upp – eller en blandning av de båda (Johansson 2013, s 86).

Att självmord, psykisk ohälsa och självska debeteende är ämnen som emos ofta samtalar öppet om har konstaterats av Zdanow & Wright, men vad samtalen, musiken och estetiken har för påverkan på ungdomarna råder det delade meningar om. Rosemary Hill (2011) har undersökt intervjuer med emos och repliker som emos skickat till tidningar efter att de skrivit artiklar som kritiserat emo. Med bakgrund i deras ord menar Hill att musiken inte är att betrakta som farlig, istället kan den ha terapeutiska kvalitéer och hjälpa personer att ta sig genom svåra passager i sina liv (Hill i McKinnon, Scott & Sollee 2011, s147). Istället för att musiken eller samtalsklimatet skulle vara *upphovet* till självmordstankar eller självdestruktivitet så musiken och stilen något som personer med dessa problem har vänt sig till, ibland som en ren överlevnadsstrategi (ibid, s148).

7.6.2 Könsroller

Den mediala diskursen om emo-kulturen har handlat en del om könsroller. Emos tenderar att klä sig i androgyna och eller queera² kläder, eller åtminstone på ett sätt som gör att det kan vara svårt att identifiera en persons kön bara genom att se på kläderna³. Även män sminkade sig och alla hade liknande karakteristiska snedluggar med spretigt stylat hår, bandtröjor, armband, hoodies och stuprörsjeans. Omgivningen kunde reagera med förvirring och frustration över de androgyna uttrycken. Vid flera tillfällen utsattes emos för våld, ibland specifikt på grund av pojkars feminina framtoning (Hernandez 2008 i LA Weekly).

Trots detta har emo-kulturen har kritiserats för sin androcentrism, bland annat från Andy Greenwald (2013). Greenwald menar att androcentrismen gör sig till känna genom att många av musikgrupperna enbart bestod av män som sjöng om olycklig kärlek och om kvinnor som

² I bemärkelsen icke-könsstereotypa kläder eller uttryck

³ Något som i och för sig inte är självklart för andra personer heller

svikit dem (ibid, s133). Trots denna negativa (och ibland direkt misogyn) porträttering av kvinnor uppskattades musiken av personer av alla kön, och i vissa fall i högre grad av kvinnor (ibid, s137-138). Emily Ryalls (2013) utvecklar detta resonemang och menar att den maskulinitet som utvecklats i emo-kulturen å ena sidan är progressiv och gynnsam eftersom den utmanar gränserna för den heteronormativa maskuliniteten, *In this sense skiver Ryalls, the subculture confronts the limiting boundaries of gender and sexuality and can be quite empowering.* Å andra sidan menar Ryalls att männen på detta sätt framställer sig själva som emotionellt utnyttjade offer i händerna på kvinnor som sårar dem: *At the same time, analyses of emo lyrics and online posts from emos in chat rooms suggest emo is a white male utopia where subculturalists nurture one another, while claiming victimization at the hands of girls* (Ryalls 2013).

När kvinnor är i fokus för den mediala diskursen domineras debatten istället av en rädsla för att emo-kulturen ska framkalla olika riskbeteenden som självmord och självska debeteende hos de unga kvinnorna (Phillipov 2009).

8. Resultat

I detta avsnitt kommer resultatet från datainsamlingen att presenteras. För att garantera intervjupersonernas anonymitet har deras namn, vänner de nämner och städerna de bor i censurerats. Intervjupersonerna har fått fingerade initialer och kommer omnämnas som, BA, EC, PS, MI och LL. Både deras egna texter från tiden då de var emos, och deras ord från intervjuer utförda våren 2017 kommer att presenteras här.

8.1 Text

Under perioden 2005-2011 dominerades inte de sociala medierna av Facebook, Instagram, Twitter och Snapchat, istället var fler och mindre plattformar aktiva samtidigt. För intervjupersonerna var *Bilddagboken* ett viktigt medium för att kommunicera med vänner och dela med sig av tankar och bilder från sitt liv. Intervjupersonerna laddade upp stora mängder bilder (från 619 bilder upp till 4289 stycken) och deras konton var aktiva under minst två år, ofta längre (bortsett från BA vars konto enbart var aktivt under ett par månader våren 2011 så hon hann av förklarliga skäl bara ladda upp 14 bilder). Förutom bilddagboken fanns mer

forumbaserade hemsidor riktade mot en mer avgränsad grupp av användare, exempelvis *emocore.se* som riktade sig till just emos och *helgon.net* som vände sig till en bredare alternativscen. Personliga bloggar var också en vanlig kanal för personer som ville uttrycka sig på nätet. I det här avsnittet kommer en snabb genomgång kring hur intervjupersonerna använde sina *Bilddagboken*-konton och bloggar.

8.1.1 Bloggar

Innehållet på bloggarna är väldigt likt det som publiceras på bilddagboken, men ändå har texterna en annan karaktär. På bloggarna är texterna längre och mer personliga. Läsekretsen verkar vara mindre än på bilddagboken och dessa forum behandlas därför som om de vore mindre publika. Bloggarna verkar främst vara till för nära vänner. PS har en öppen blogg och LL har två bloggar, en öppen och en lösenordskyddad. Bloggarna har kreativa namn som inte liknar eller kan kopplade till personernas riktiga namn, namnen är snarare metaforiska syftningar till dem själva.

LL 2008: Ja då ska man börja blogga då! hmm...undra hur detta ska gå? ja kmr nog glömma att ja har denna blogg över huvudtaget men men! ja har iaf börjat nu!

Medvetenheten om att bloggen har läsare finns antagligen hos både LL och PS men texten är ändå skriven på samma sätt som om det vore en dagbok. Ibland riktas hälsningar till läsarna i slutet av ett inlägg, men oftast inte. Under en del inlägg finns en eller två kommentarer från vänner, men oftast är inläggen okommenterade. Dagboksformatet innebär att bloggarna innehåller mer text-mässigt utförliga och ärliga beskrivningar av händelser och känslor än på bilddagboken.

Rent innehållsmässigt tar en mängd ämnen upp, bloggarna handlar om det liv som skribenterna lever och de skriver helt enkelt om saker som berör dem. PS reflekterar över att hon nästan bara skriver på bloggen när hon är ledsen *det har blivit ett sätt avreagera sig på* menar hon (PS, 2009). I den bemärkelsen så bloggar hon mest för sin egen skull snarare än för att någon ska läsa det skrivna. LL och PS skriver om oron för deras egna psykiska hälsa, om trassliga relationer, fotboll, spelningar, skidor och skolan. Att dela med sig av mycket privata saker verkar inte vara ett problem för dem och de reflekterar inte i text över det faktum att många kan läsa. Dessa bloggar uppdateras mycket mer sällan än bildagböckerna, LL och PS skriver mellan

ett och fyra inlägg i månaden. Ibland tar de flera månader långa uppehåll och fortsätter sedan som om ingenting hänt.

8.1.2 Bilddagboken

Bilddagbokens upplägg består av en personlig kalender som användaren kan fylla igenom att ladda upp bilder och kommentera dem med en text som ofta är ganska kort. Hur en person väljer att använda sin bilddagbok varierar mycket, men även här verkar det vara okej att dela med sig av vilka ämnen som helst. LL lägger ut mycket bilder från fester med berättelser om vad som händer och vilka hon umgås med, eller redigerade bilder på sig själv med låttexter och dikter under bilden. Andra är mer restriktiva med att ladda upp bilder på sig själva och tar mer kort på andra personer. Bilder laddas upp flera gånger i veckan och har det hänt något speciellt – som att en vän hälsat på eller att någon gjort en resa – så kan över femtio bilder laddas upp på samma dag. Oftast skildras bara speciella händelser, men ibland kommer bilder från helt vanliga skoldagar.

Bilddagboken är en mycket mer kommunikativ plattform än bloggarna, många röster hörs och kommentarsfälten är oftast fulla av personer som diskuterar bilderna och texten. De texter som skrivs på bilddagboken är också mycket mer kommunikativa. Även om det - precis som på bloggarna - fortfarande är texter skrivna rakt ut i luften, adresserade till ingen alls, så finns mottagarna mycket mer närvarande och därför skapas samtal kring de saker som laddas upp. Ibland riktar sig bildtexterna till omgivningen också. MI laddar upp exempelvis upp en bild på sig själv, ihopkrupen med rinnande smink och skriver *snälla ngn var min vän* (MI 2007). Bildernas betydelse är stor i detta sammanhang. Istället för att i text beskriva sin sinnesstämning var det vanligt att låta bilderna få stå för det mesta av budskapet. BA till exempel lägger upp en (tecknad) bild på två animé-personer med ett stort blodigt rakblad i bakgrunden. Bildtexten lyder *I wonder if there is any blood left* >.< (BA, 2011).

Språket som används kan vara internt och fullt av referenser till låttexter eller bara på hittade kreativa kombinationer, som kommentar på bild från en skolavslutning EC skriver till exempel:

Sommarlov.
...but kiddo, your not at the disco & we are aware GUNS GO BANG BANG & DINOSAURS GO RAWR!!

Bild: Skolavslutning

Ska snart ladda upp resten av bilderna på facebook :D

(EC, 2010)

På bilddagboken fanns också ett stort utrymme för att visa sina kreativa sidor, EC illustrerade många utav de bilder hon la upp. Att redigera bilderna så mycket och fint som möjligt var något som många strävade efter. En intressant och fin bilddagbok kunde betyda att vänner skrev om en på sina sidor och detta kunde ge följare. Inte bara egna texter laddades upp, det cirkulerade också många kedjebrev som kopierades från vänner, en del av dessa kedjebrev innehöll ”test” som kontoinnehavarna utmanades att fylla i och ladda upp på sin sida. Flera av testen undersökte om personen som fyllde i var emo eller inte. MI lägger upp vid ett tillfälle upp ett test som ska undersöka vilken musikstil hon tillhör och får högst poäng på emo. Detta kommenterar hon genom att skriva: *emo? MAAHAHAH xD* (MI 2007).

Sammanfattningsvis så fungerar bilddagboken som en plattform där personer kan välja att visa upp delar av sitt liv som de kanske inte skulle vilja eller våga prata om eller visa i andra sammanhang. Det är också hyfsat enkelt att välja vilka som ska se inläggen genom olika inställningar på sidan. Denna kommunikationsform gjorde det även möjligt att uttrycka sig och kommunicera sina känslor på ett sätt som inte behövde vara verbalt.

8.2 Ord

Intervjuerna utgick från en intervjuguide med frågor kategoriserade i de fyra kategorier, och det är dessa kategorier som utgör ramen i detta avsnitt.

8.2.1 Vara emo

Intervjupersonernas berättelser om hur de blev emos skiljer sig åt, i EC:s fall så var det inspiration från vänner som blev avgörande, MI berättar om viljan att protesterna mot mainstreamkulturen, BA kom i kontakt med stilen via Youtube-videos och vänner och PS & LL menar att det nog var musiken som gjorde att de drogs till stilen och började klä sig alternativt. Föräldrarnas musiksmak verkar ha spelat in en del för några av personerna, både BA, PS och LL berättade att de inspirerats av sina föräldrars musiksmak.

BA: Jag vet ju, jag är ju uppväxt med lite.. alternativmusik, mamma var svartrockare när hon va ung å lite så där. Så jag har ju alltid haft som en inblick i just den kulturen eller va man ska säga.

Annars pratar intervjupersonerna av att de bar på en känsla av att vara annorlunda redan innan de började klä sig avvikande. Klädstilen fungerade som ett medium för att uttrycka eller förstärka en känsla som redan fanns. Flera av intervjupersonerna menar att de landade i emo-stilen – ibland efter att ha provat på många andra stilar innan - på ett sätt som de liknar vid att hitta hem. Gruppens uttryck och känsla upplevdes passa och spegla dem som personer.

PS: Och då kände jag bara: yes. Det är där jag hör hemma liksom [skrattar], det är dit jag ska [skrattar].

MI: och em, när vi väl hade valt å.. Ja vad ska man säga.. byta till emm, till en emo-stil, det var liksom då vi kom på att emo är vår grej, det är det här, vi kör ju, det är det här som vi gör nu.

Stil-bytet innebar en förändrad attityd för flera av intervjupersonerna, de menar att stilen gav ett nytt självförtroende och att erfarenheten av att avvika tränade dem i att stå upp för sig själva. Det blev ändå problematiskt när omgivningen kallade dem för emo eftersom stilens namn ofta användes som en förolämpning eller ett skällsord.

EC: det var ju liksom aldrig bara "aha du är emo det är en klädstil eller det är typ hur man är eller så" utan mest typ så "a jävla emo" typ eller.

Intervjupersonerna hade olika taktiker för att förhålla sig till emo-stämpeln. MI valde att tillsammans med en vän ta tillbaka ordet och känna stolthet över att kallas emo, andra slog begreppet helt ifrån sig eller lät sig bara kallas emo av personer de litade på. Detta gjorde att definitionen av vad som verkligen var emo och inte blev minst sagt flytande.

Intervjuerna visade att emo-kulturen i Sverige verkligen inte var homogen, snarare verkar varje stad eller samhälle som haft grupper av emos utvecklat egna varianter. Detta syns tydligt i hur intervjupersonerna har talat om stämningen i gruppen – PS beskriver hur emo-communityt var

kreativt, tolerant och välkomnande medan BA beskriver hur platser med många emos kunde bli destruktiva.

BA: Det märktes ju att alla försökte hitta sig själv. Eh, på ett sätt som kanske inte riktigt var hälsosamt.

För den som blev emo gav stilen tillgång till andra nätverk av emos. Det var vanligt för emos att träffas på offentliga platser. De kunde välja ett hörn av ett torg, en plats på golvet i ett köpcenter, en avstängd toalett på skolan eller en väntsal och göra dem till sina platser. När emos umgicks på detta sätt i offentligheten kunde grupperna vara stora och flytande, vem som helst kunde ansluta till gruppen en kortare eller längre period. I många – men inte alla - städer fanns sådana halv-officiella samlingsplatser där emos träffades och umgicks. Dessa platser kunde även finnas i andra sammanhang, MI berättar om hur också de emos som fanns i den kristna frikyrkan sökte sig till varandra under olika läger och konferenser.

MI: [...] Åh de va ganska roligt för det va ganska enkelt att få kontakt med varandra, eller så. Vi bara, emm, man kunde liksom mer eller mindre bara gå fram och börja snacka med någon och hade man liksom etablerat kontakt eller så. Emm, typ nån gång vi såg ett gäng stå och snacka med varandra i en cirkel och vi ba gick in i cirkeln, liksom såhär "hej hej, vilka är ni? Vi är dom hära".

Även om du inte kände någon i gruppen var det okej att ansluta.

PS: Asså dem jag hängde med i.. i Göteborg var ju olika personer varje gång nästan, eller asså, det var ju en väldigt rörlig, varierande grupp människor. Eh, för man åkte dit efter skolan, åkte in på helgerna och så såg man liksom vilka som var där. Och dem som var där, dem umgicks man med. Så det var.. ibland var det personer som jag aldrig hade träffat, ibland var det personer som jag kände jätteväl.

I de stora grupperna var umgänget öppet och tillgängligt, men de mindre grupperna kunde vara mer slutna och interna – även om nya personer kunde välkomnas gjorde gruppernas starka sammanhållning och medlemmarnas behov av att kunna lita på varandra grupperna mer svårtillgängliga. För att vara del av ett mindre emo-gäng krävdes mer långsiktiga relationer med personerna i gruppen. På detta sätt liknade de små emo-gängen helt vanliga kompisgäng. Nästan i alla fall.

PS: Nä men det va, det va nåns födelsedag, emm, så gick vi och köpte raklödder och så satte vi oss på emo-trappan och så sprutade vi ut en tårta av raklödder på trappan. Ehh, köpte glitter, hällde på glitter på tårtan och ljus och så tände vi ljusen, inne liksom i Nordstan tände vi dem här ljusen, på glitter-raklödder-tårtan. Och så fick det födelsedagsbarnet blåsa ut det och sen så.. när vi hade blåst ut ljusen så tog vi raklödder och så kastade vi på varandra.

Emos betedde sig ibland på ett mycket normbrytande och utmanande sätt. Naturligtvis var kläderna det som gjorde att de var mest iögonfallande som grupp, men de kunde också bete sig på ett mycket normbrytande sätt. Deras normbrott bestod inte i brottslighet eller anti-socialt beteende, utan snarare i att bejaka impulser och känslor. Ofta inte för att provocera utan som det ovan nämnda fallet - spontana uttrycka för glädje och eufori.

8.2.2 Hälsa och ohälsa

I alla de grupper som intervjupersonerna beskrivit har det funnits personer med psykisk ohälsa. Kanske just därför har flera av intervjupersonerna varit noga med att påpeka att psykisk ohälsa inte på något sätt var ett kriterium för att bli eller vara emo.

LL: Ah, så asså det snacket fanns ju, "ah, asså alla emos skär sig inte - faktiskt" Så här nå.. Nått försök till att motbevisa de hära fördomarna.. Med de, dom lyssnades inte så mycket på. Utifrån, från andra grupper, men... Vi var ju fullt medvetna om att det liksom, man behöver inte, bara för att man är med i den gruppen.

Fördomarna om emos var många och detta var något som alla emos fick förhålla sig till. EC beskriver hur personer i hennes omgivning misstänkte att hon skadade sig själv för att hon hade en viss typ av långa vantar på sig.

EC: Jag vet att.. Sådär! Eh, vantar som man hade mellan, asså såhär fingervantar till.. upp till armbågarna typ. Eh, dem var ganska populära, och det var ju mycket såhär, "amen klär du dig såhär då skär du dig" och så, eh.. Och just det var ju ganska jobbigt för.. Jag själv, eh, gjorde det inte. Men jag tyckte om att ha vantar.. [skrattar till] och jag vet att det var ganska många som va såhär.. Upprörda och typ.. Tänkte kanske att jag hade självskadebeteende och sådär.

Det var vanligt att emos dolde skador med kläder – de accessoarer som tillhörde emo-modet var bra för det ändamålet – ibland ville de inte att vem som helst skulle se, utan de ville själva välja vilka budskap de sände. Varför just självskadebeteende blev ett sätt som många använde för att bearbeta psykisk smärta är oklart, men det verkar som att metoden – att skära sig – egentligen är sekundär. Det verkar först och främst handla om att söka efter ett språk för smärtan. Att tillfoga sig själv skärskador var en metod som fanns närvarande, både i estetik och i de flesta bekantskapskretsar så därför var det en metod som många hade kännedom om, och därmed hade möjlighet att ta till.

MI: Eh, emm och jag tror att det är lite den, det symptomet här ibland också. Emm... Man mår dåligt och det är väl egentligen inte så konstigt egentligen, som generellt som

tonåring. Man går igenom ganska mycket saker, särskilt när man är då liksom, emm... Den som öppet... Anammar det emotionella, dessutom, emm... så, så utforskar man ju vilka... reaktionssätt det finns på det. Och emm, och så var det liksom föreslaget ut i luften liksom. Även om ingen sa det till en att "du borde testa det här" så fanns det liksom, emm... så var det en vanligt förekommande grej att skära sig och sånt här ändå.

Däremot fanns inga kollektiva romantiseringar av självskadebeteendet. Intervjupersonerna berättar hur de i grupper såg allvarligt på varandras problem och att de verkligen ville hjälpa de personer som skadade sig själva att sluta. Den media som emos omgav sig med var inte heller uteslutande negativa, LL beskriver exempelvis hur boken *Zebraflikan* av Sofie Åkerman hjälpte henne att känna hopp om tillfrisknande och bättre tider.

Hos emos utvecklades ett unikt samtalsklimat om ohälsa som var öppet och tillåtande. PS berättar att det fanns saker som hon bara pratade med sina emo-kompisar om och inte med andra. Emos tvingade sig dock inte på varandra, utan det var upp till varje person hur mycket den ville berätta om sina problem för andra. Det fanns också en stor respekt för att en del personer bara ville antyda att något var fel men inte säga mer, eller bara ville prata av sig utan att få en massa svar. Öppenheten byggde på frivillighet och tillit.

LL: [...] och sen också det här med att, jag finns här för att LYSSNA jag behöver inte ge dig råd om du inte vill ha några råd. Utan jag kan vara här och bara lyssna. Så att det behövde inte alltid vara någon som stod där med rätt svar som man pratade med. Utan bara för att prata av sig liksom.

Emos stämplade inte varandras känslor av ångest och nedstämdhet som något felaktiga och skamliga, istället visade de och talade om sina känslor öppet. På ett sätt är det som att deras beteende försöker visa på att dessa känslor inte alltid är patologiska utan att de är en del av livet som inte ska ignoreras.

LL: Ja det tror jag [att samtalet skiljde sig från hur omvärlden pratade]. För att i den gruppen var det, det var tillåtet att vara öppen om saker. Man kunde liksom prata om att man mådde dåligt och det var ingen som såg ned på en för det. Och kän.. asså under den tiden kändes det som att det var liksom ett tryck ifrån samhället om att man får inte må dåligt. Och man får absolut inte prata om det om man mår dåligt.

Detta tabu kring psykisk ohälsa medförde problem för många emos, dels genom deras egen öppenhet utmanade samhällsnormen och därmed gjorde många människor irriterade eller oroliga, och dels för att de fick axla ett ibland alltför stort ansvar för de känslor som de visade varandra.

EC: [...] asså hade jag, hade jag vetat hur dem som är så pass depressivt.. asså då, då hade det ju vart en helt annan situation. Men jag tänkte liksom att.. Men du är ledsen men går inte det över? [...] Jag hade nog önskat att det kunde funnits mer asså typ.. information.

Samtidigt fanns det gånger då personer i grupperna mådde riktigt dåligt, EC tar upp hur omgivningens tystnad kring psykisk ohälsa gjorde att hon inte visste hur hon skulle bemöta och förstå sina vänner som var deprimerade och led av ätstörningar. Okunskapen kring psykiska sjukdomar kunde ibland leda till att svåra och destruktiva situationer uppstod. Både EC och BA berättar om hur det uppstod konflikter och splittring i deras gäng på grund av vänner som mådde mycket dåligt och behövde mer hjälp och förståelse än vännerna kunde erbjuda. Det fanns definitivt risker med öppenheten, PS menar att *ett öppet klimat blir ju nånstans också ett tillåtande klimat* och det är möjligt att gränsen mellan sjukt och friskt flyttas så mycket att det skadar. Omgivningen och vuxenvärldens frånvaro blir också tydlig i denna situation, ett gäng med unga tonåringar kanske inte kan bära så mycket av varandras ångest utan hjälp.

Att psykisk ohälsa och självskadebeteende var mer normaliserat i dessa grupper verkar vara rimligt att konstatera. Men med normalisering behöver inte betyda acceptans eller romantisering av fenomenet. Snarare verkar det som att de drabbade fortfarande sågs som vanliga, normala människor och att de inte omgärdades av tystnad och hemligheter. Emos verkar egentligen inte göra anspråk på att må sämre än resten av befolkningen, istället menar flera av intervjupersonerna att emos pratade om och visade de känslor som de allra flesta, speciellt tonåringar, bär på. När problem förekom hos emos blev de därför mer synliga men de blev också möjliga bearbeta eftersom när de fick komma upp till ytan. Något som i sin tur kan vara mer hälsosamt än att känslorna trängs bort eller kapslas in.

LL: Asså egentligen så tror jag väl att alla går igenom en sån period minst, minst en sånt period! [...] det är ju väldigt svårt att vara tonåring och försöka hitta sig själv, och hitta sin identitet och alla krav som ställs med hur mycket man behöver klara i skolan och så. Eh, så jag tror ju inte att folk i andra grupper hade mindre problem utan jag tror att det var att faktiskt var öppna med det och att man fick prata om det

8.2.3 Utanförskap och avstånd

Emos utsattes ofta för trakasserier och detta kunde ske på nästan överallt. På offentliga platser kunde människor blänga efter dem, fälla kommentarer om deras utseende eller skrika glåpord.

LL: Asså på krogen asså man får höra liksom "åh jävla emo gå och skär dig" eller nått asså såna kommentarer.

Likaså i skolan kunde klasskompisar skrika saker åt dem i korridorerna. Detta är naturligtvis någonting som emos störde sig på och kunde ta illa vid sig av, men dessa trakasserier blev ändå någonting som de vande sig vid. PS beskriver hur trakasserier mot emos på hennes skola nästintill normaliserades – också av henne själv - som om de förolämpningar som uttalades mot emos var ett naturligt sätt att bemöta subkulturen på och inte något som skulle ifrågasättas.

PS: Ja, jag har liksom aldrig känt mig otrygg i.. aldrig i skolans värld liksom nån gång. Och det är ju, det tycker jag är jättekonstigt. [...] Just för att dom.. Dom var inte alltid snälla liksom. [...] Men så i skolan var det ju så att.. Men även om de retades så var vi ju ändå kompisar. Jag visste att senare skulle vi kunna, på nått konstigt, eller liksom inget.. Ingen fara, inget konstigt.

Ryktesspridningen kring emos, vad de gjorde och hur de tänkte var också vitt utbredd. LL umgicks i många olika grupper och gäng och berättar om hur skitsnacket om emos fanns på alla platser. För att inte tala om mängden skämt och hån som spreds på internet.

LL: Men sen var det ju i och med att jag hade andra kompisgäng också utanför det här emo-gänget så fick jag ju höra skitsnack om dem istället. Och då var det ju överallt. Det var ju liksom i skolan och det var hemma hos kompisar och det var på stan, det var verkligen överallt.

Utöver det faktum att emos trakasserades just för att de var emos, så kunde både emo-communityt och omgivningen peka ut och anklaga personer för att vara *posers*. Emos kunde anklaga varandra för att vara posers ifall någon *uppenbarligen försökte för mycket* som LL uttrycker det. Toleransen var låg för personer som försökte passa in i kulturen genom att klä sig för att passa in och inte för att uttrycka sig, eller låtsas lyssna på musik de egentligen inte gillade. De olika grupperna hade olika hög tolerans för dessa posers, och alla menar att de egentligen inte hade problem med att släppa in personer i sina grupper som hade annorlunda musik- och klädstil än de själva – men de blev mycket upprörda av personer som inte var äkta och ärliga i sina uttryck.

MI: Ja precis, man va som en poser ja. Man va liksom inte hängiven i, i.. eh liksom communityt, vad det innebar, utan det var liksom.. ja vet inte.. Nån random person som plötsligt hade köpt en palestinaschal och gick omkring i DrMartens och så var det inte mer med det. [...] Det kunde kännas lite fake och då kunde man ha svårt em.. Och acceptera eller åtminstone begreppet [emo] på dem.

Intervjupersonerna berättar om hur även omgivningen hade bestämda uppfattningar om vad en *poser* var. Bland annat klasskamrater kunde ha åsikter om vilka emos vars beteende var äkta och vilka som bara poserade för att få uppmärksamhet av omgivningen. Det var inte bara frågan om ifall anknytningen till subkulturen var äkta eller inte, personer som visade tecken på psykisk ohälsa eller hade en icke-normativ sexualitet kunde anklagas för att hitta på för att få uppmärksamhet.

EC: Ja det var också lite så här snack om att "a men du posar bara, du är egentligen inte bi eller du är egentligen inte det här eller det här, att du, du är bara som dom här, och alla som är emos dom är egentligen inte bisexuella, det är bara en trend".

8.2.4 Motstånd

Även om flera av intervjupersonerna svarar blankt nej på frågan om de ville göra protest eller motstånd mot någonting i deras omgivning så talar deras handlingar emot dem. Deras motståndhandlingar består dels i avståndstagande från normer och praktiker de inte vill delta i, exempelvis det kommersiella modet eller det etablerade sättet att förhålla sig till känslor. De tar dessutom olika platser i anspråk och gör dem till sina egna, och med emo-stilen som verktyg försöker de utveckla en annan attityd till livet än sin omgivning.

MI: [...] men men definitivt, jag tror alla mer eller mindre åtminstone kände nån slags avskärmning till, ehh... Resten av, ehh mänskligheten.

Intervjupersonernas inställning till det omgivande samhället skiljer sig något åt, men den präglas av en känsla av att inte vilja eller kunna passa in i normen. BA beskriver det snarare som hur gruppen tog avstånd och skapade en egen bubbla där de umgicks.

BA: Em, det var inte just det här att "hela världen är emot oss" utan det var mer att.. nä vi orkar inte med världen.

De framtidsutsikter som samhället erbjöd kunde upplevas som snäva och till och med skrämmande. EC berättar om hur hennes gäng delade en rädsla för att växa upp, att vid någon punkt behöva bli "tråkig" och anpassa sig efter samhällsnormer de inte trivdes med.

EC: Åh jag känner väl att jag.. och typ då.. Jag var väl rädd för att bli en tråkig vuxen! Att jag skulle behöva.. Se ut på ett visst sätt och prata på ett visst sätt och va på ett visst sätt när jag blev äldre. En typ rädsla kan man kanske säga.

Ofta menar de att det är *mainstream* – alltså den breda mittenfåran i samhället - som de inte ville tillhöra och som de inte alls kände sig delaktiga i. Emos vände sig bort från samhället och upplevde att samhället ofta vände sig bort från dem.

PS: Om nån ba går förbi dig liksom ba på stan och ger dig världens blick eller säger nånting astaskigt – det är klart att du känner att "oj, shit var är min plats i världen" liksom. Den är ju uppenbarligen inte här.

Stilbytet kunde användas som för att ge uttryck för en slags diffus protest, MI beskriver hur hennes växande frustration över de begränsade roller och mallar som erbjöds ledde till att hon bytte stil.

MI: Å både jag och min bästa vän vid tillfället då, vi em, vi sa samma grej ihop, att: "näe, nu skiter vi i det här, nu skiter vi i alla andra, nu gör vi liksom revolt mot skolan och mot alla andra liksom. Ehh.. den här normen åh går vår egen väg. Em eh, jag tror inte det började i det här "å nu ska vi bli emo" utan va mer så här.. nu gör vi nånting som ingen annan gör.

Bara det att sluta handla kläder på samma ställe som alla andra, att sminka sig annorlunda eller till och med tillverka eller dekorera sina kläder själv blev ett slags motstånd mot tidens utseendenormer – och detta var något som alla emos ägnade sig åt, oavsett om de reflekterade över det eller inte. Emos utmanade också gränserna för maskulina och feminina uttryck, många klädde sig androgynt eller kombinerade maskulina och feminina uttryck i samma outfit (ex ballerinakjol och kängor). Många bar på en önskan att samhället skulle bli bättre på att acceptera fler uttryck än mainstream, de ville att människor skulle få respekt oavsett vad de valde att ha för kläder.

EC: Asså nu, som jag är nu då. Det har jag väl tänkt på också när jag gick i skolan, för jag var väldigt mån om mina betyg, jag var väldigt mån om hur jag var i skolan. Ehh.. och hur jag ser ut.. Det hade inte spelat någon roll, hudfärg eller vart jag kom ifrån eller klädstil eller.. Jag har alltid liksom tänkt att man ska få respekt i alla fall. Så det var väl ett sätt för mig och visa det, att.. Både acceptera andra och mot andra och jag vill ha respekt själv.

Intervjupersonernas åsikter går lite isär när det gäller huruvida de medvetet provocerade genom sina kläder eller inte, men för en del var kläderna ett sätt att utmana omgivningen. Genom att klä sig extremt ville de få omgivningen att reagera och acceptera det annorlunda och normbrytande.

MI: Jag och min vän kommenterade på då till exempel gick då ute på stan eller på nån tågstation och folk riktigt blängde på oss länge när man gick förbi, och vände på huvudet efter sig. Och vi tog aldrig det som nån slags... ehh, vad ska man säga? Förolämpning att

de inte har något bättre att titta på, utan snarare som en, ehh, som en seger. För att vi hade fått nån att reagera.

Deras förhållande till sina känsloliv visar också på en intention att utmana samhällets uppfattning om vilka känslor och hur mycket av dem som fick visas i det offentliga rummet. De bejakar sina känslor på ett sätt som inte ansågs vara normativt, i viss mening tvingar detta beteende samhället att börja uppmärksamma psykisk ohälsa hos unga människor – den är nämligen mycket synligt hos emos.

LL: Att det var just det här att man fick inte prata om att man mådde dåligt, och fortfarande så får man ju knappt prata om att man mår dåligt även om det börjar bli bättre. [...] Men det tror jag ju att... Asså nånstans så tror jag ändå att den här liksom emo-gruppen kanske har hjälpt den debatten lite på vägen.

Men det är inte bara de negativa känslorna som får synas, även känslor av glädje och vänskapskärlek får ta mycket plats – men aldrig på ett sätt som upplevdes som fejkat, emos sökte efter genuina uttryck. PS beskriver hur emos var mycket öppna och tydliga med sina känslor morvarandra. Hon berättar också om att de grupper hon befann sig i kunde vara mycket fysiska med varandra.

PS: [...] för att alltså samhället som sådant är ju väldigt.. instängt och avstängt liksom rent känslomässigt. Med vad du får visa för typ av känslor. Asså, det är ju inte socialt accepterat och springa fram till din kompis och bara skrika när du ser den på stan. [...]Men för oss var det det.

Den längtan och frustration som många bar på skapade ändå en typ av o-koordinerat kollektivt handlande. Det finns nästan inga spår av ideologiska övervägningar eller samordnade protester i deras handlande. Det är ingen medveten motståndsrörelse, ändå påverkar de sin omgivning massivt och kräver att accepteras och få respekt.

PS: Så dee.. Jag och mina kompisar – i X-sund i alla fall – var ju inte så här ”waa vi ska förändra världen, allt är piss” typ. Aldrig ilska, arga människor liksom. Sen det är klart att man tycker att det finns orättvisor det är alltid.. [...] inget så som vi liksom agerade på heller. Inte så att vi gick och... jag vet inte demonstrerade eller.. [...] Jag tror snarare att det kanske inte var våran värld.. faktiskt

Kanske är det bristen på starka sociala rörelser i deras närhet som gör att det inte är en mer samlad rörelse, eller så beror det på deltagarnas ålder. Men mest av allt verkar detta vara ett uttryck för en ganska individualistisk och liberal grundsyn på livet – emos organiserar sig inte kollektivt och ser inte på sin grupp som en social rörelse. De ville helt enkelt bara inte vara som alla andra, de ville inte inordna sig i en norm och de ville inte att personerna utanför normen skulle behandlas illa.

9. Analys & diskussion

9.1 Barn av sin tid

Normen, eller samhällets så kallade mainstream, är något som emos kraftigt tar avstånd från. Mycket kommer att handla om kläder, hår och accessoarer. Detta kan låta banalt men i sammanhanget är det viktiga symbolfrågor. Emos ville inte köpa likadana kläder och lyssna på likadan musik som alla andra, de menade att samhällets stilmässiga och populärkulturella erbjudanden var alltför likriktade och de vägrade nöja sig med de befintliga valen. De kunde inte förstå poängen med att alla skulle se likadana ut och sökte därför efter nya uttryck. Subkulturen blev som en befrielse för dem, plötsligt försvann reglerna, deras valmöjligheter breddades och matchade deras preferenser. Klädbutiker som HM byttes ut mot alternativbutiker och radio-popen mot emo-band.

Parment (2016) menar att 90-talisternas uppväxt präglats av val och valmöjligheter, så varför vill de ha ännu mer att välja på? Kanske är just deras träning i att välja som möjliggjort detta. Det är inte en svår sak för 90-talister att söka bland alla möjligheter och inte sluta leta bara för att de inte gillar de ”färdigförpackade” valen. Sedan digitaliseringen har även takten och bredden i denna sökprocess ökat. Emo-stilen och musiken spreds över hela världen i snabb takt. I intervjuerna berättar flera av de tillfrågade om hur Youtube och Googles bildsökning var vanliga verktyg för att hitta inspiration till sin stil. Det var också vanligt att följa ”kändis-emos” på *Bilddagboken* och inspireras av hur de klädde sig.

På ett sätt blir deras avfärdande av populärkulturen en kritik av den fria marknaden, eftersom de använder sin position som konsumenter på marknaden till att inte välja något utav det som (för tillfället) erbjuds. Detta beteende avslöjar den ofrihet som Bauman (1998) menar finns i konsumismen, där alla val utom valet att inte välja är tillgängliga. Emo-ungdomarnas längtan efter alternativa sätt att klä sig och leva hade varit radikala om det inte vore för att emo-kulturen vid den här tiden (2005-2011) redan var en kommersialiserad subkultur. Sedan *Dashboard Confessional* och *Jimmy Eat World* skrev kontrakt med stora skivbolag så har emo-scenen växt explosionsartat. Det blev möjligt för olika aktörer att tjäna stora pengar på alternativmusik. När detta fenomen mötte det nya sättet att tänka kring hur varumärken kunde kopplas till livsstilsfaktorer var steget inte långt till att skapa en kommersiell subkultur och sälja produkter

kopplade till känslan och identiteten emo. När ungdomar i Sverige sedan avfärdade mainstreams utbud blev deras respons inte först och främst en alternativ form av klädkonsumtion (exempelvis gör-det-själv eller second hand) utan en vilja konsumera ett alternativt mode – en efterfrågan som marknaden snabbt svarade mot.

I praktiken är dock den lättkonsumerade emo-stilen någonting som flera av intervjupersonerna störde sig på. Personer som bara köpte kläderna men inte deltog i kulturen kunde kallas för posers. Kanske är detta egentligen en reaktion mot kommersialiseringen, där emos faktiskt vänder sig emot tanken på en subkultur som går att konsumera sig till och istället påbörjar ett sökande efter autentiska uttryck.

9.2 Att kallas emo

Emo-stilen är centrerad kring alternativa utseenden och uttryck. Kläderna och musiken bidrar till en starkare grupp känsla och gruppen är i sin tur platsen där relationerna kan uppstå och fördjupas. Att fråntas sitt uttryck var det sista emos ville, eftersom deras uttryck var starkt kopplat till den egna identiteten. Hela tiden pågick en strävan att få behålla sina uttryck utan att diskrimineras eller trakasseras av omgivningen. Emos ville inte att det skulle vara naturligt att en person behandlades negativt på grund av sitt uttryck. Intervjupersonernas berättelser visar tydligt hur emos hela tiden – medvetet eller omedvetet - jobbade på att bredda samhällsnormerna och ställa frågor om varför vissa uttryck var mer accepterade än andra.

Emos klädde sig inte för att passa in utan för att sticka ut. Johansson & Lalander (2010) menar att vissa utseenden eller personlighetsdrag fungerar som stigman – alltså tecken på att bäraren är en avvikare. Emos valde att klä sig och bete sig på ett sätt som ledde till att de stigmatiserades, men de var stolta avvikare. Avvikandet från normaliteten var deras mål. Men det var viktigt för dem att få definiera sig själva, att inordnas i mallar eller till och med att kallas emos av omgivningen kunde vara problematiskt för dem. Den massiva ryktesspridningen kring och smutskastandet av emos verkar ha varit anledningen till att många inte ville identifiera sig med stilen trots att de anammade stilen helhjärtat.

9.3 Känsorna syns

Ryktesspridningen om emos handlade mycket om självdestruktivitet. Ironiskt nog säger intervjupersonerna att omgivningen ibland kunde uppmana dem att skada sig själva. Själva hävdar intervjupersonerna med bestämdhet att det inte förekom några vare sig krav eller någon uppmaning till att personer skulle skada sig själva från emo-communityts håll. Frågan om kulturens relation till självskadebeteende är ändå inte enkel. För den som ville var det enkelt att hitta platser på internet där självskadebeteende glorifierades. Det fanns också musiker och författare med kopplingar till emo-kulturen som kunde influera till ett destruktivt leverne.

Det viktiga i sammanhanget är egentligen inte i vilket utsträckning emos var självdestruktiva, något som är intressant är istället hur emos såg på känslor och psykisk ohälsa. Emos har anklagats för att normalisera och glorifiera självskadebeteende, bland annat av Zdanow & Wright (2012), men det som utmärker deras hållning mest är mänsklig-görandet av den drabbade. De menar att känslor av ångest och nedstämdhet är något som alla upplever ibland och att det inte är konstigt – det tillhör livet. Parment (2016) menar att 90-talister är mer benägna att tala om känslor och ohälsa än tidigare generationer, och jag tror att detta i kombination med emo-kulturen - som ända sedan rörelsens begynnelse på 80-talet har fokuserat på känslan – bildar en väldigt stark rörelse för att bejaka även denna del av livet.

Naturligtvis kan detta slå över och skapa destruktiva mönster. Om många personer i en grupp med emos mådde dåligt samtidigt, eller om deras problem var väldigt allvarliga så kunde det bildas nedåtgående spiraler i grupperna – speciellt om det fanns en kultur av att inte ta emot hjälp vare sig från varandra eller vuxenvärlden. Men det var inte ett självklart resultat. Gruppen var oftare en källa till styrka än något som drog ned en person. Emo-gruppen har, precis som Rosemary Hill (2011) säger, en del terapeutiska kvalitéer och det handlar inte bara om deras sätt att prata med varandra. Något som är lätt att glömma i samtalet om emo och känslor är nämligen i hur hög utsträckning de bejakade positiva känslor. Att vara barnslig och framförallt kreativ var centralt i emo-kulturen. Emos kunde gå runt på stan med ett trollspö inhandlat på barnavdelningen, sitta i en grupp och spela gitarr på ett torg, rusa skrikande mot sina vänner för att hälsa på dem eller tillverka en tårta av raklödder och glitter på golvet i ett köpcenter när någon fyllde år. Emos kännetecknas precis lika mycket av sitt sätt att ta hand om varandra i gruppen och att söka efter olika metoder för att liva upp en värld som de tyckte var slätstruken och tråkig.

9.4 De alternativa vägarna

Forskarna som var verksamma vid Birminghamskolan tenderade att överpolitiserade olika fenomen i de ungdomskulturer som de studerade. I en ansats som denna, där jag söker efter emo-kulturens subversiva sidor så finns risk att jag gör om deras misstag. Särskilt eftersom emo-kulturens ursprung i punken och straight edge-rörelsen – två högst politiserade scener – lett till att de ärvt estetisk och symboler från dessa rörelser. Politiserade symboler, exempelvis palestinaschalen, kan därför förekomma i emo-kulturen utan att för den skull bära på någon politisk laddning.

Utifrån Eyerman & Jamisons (2005) redogörelser kan vi konstatera att emo-kulturen inte fyller kriterierna för en social rörelse; de saknar de kollektiva, organiserade aspekterna och målsättningen att tillsammans förändra samhället i en viss riktning. Intervjupersonerna befinner sig i en verklighet långt bort från sin tids proteströrelser. Det finns en åldersaspekt här som antagligen bidrar till detta. Intervjupersonerna befanns sig i de tidiga tonåren när de blev emos och de var antagligen för unga för att själva forma motrörelser, de uttrycker en medvetenhet om att det finns orättvisor i samhället med deras förståelse är vag och allmän. De ser inte sig själva som personer som kan agera och påverka på ett samhälleligt plan. De levde också i en tid när de sociala rörelserna i Sverige och världen var mycket svaga rent ideologiskt. Eyerman & Jamisons beskriver hur anti-globaliseringssrörelsen visserligen drog mycket människor till sina demonstrationer men att de samtidigt saknade konkreta och genomförbara målsättningar. Det var inte en gemensam ideologi som samlade dem, deras engagemang bestod av samlingar vid politiker-toppmöten där de skrek slagord till politiker som inte lyssnade. När sedan Göteborgshändelserna inträffade 2001 blev det tydligt hur denna typ av påtryckningsarbete krävde stort engagemang men gav litet resultat, och att det kunde bli brutalt nedslaget av ordningsmakten när rörelsen tog sig friheter och utmanade makten. För intervjupersonerna var detta en verklighet långt bort från den egna, det var självklart för dem att de inte kunde påverka de stora skeendena i världen.

Ändå finns det subversiva drag i emo-kulturen. Jag har redan berört hur deras syn på mode och musik var skenbart subversiv, men det fanns områden där emos ifrågasatte maktrelationer och normsystem på ett sätt som gjorde omgivningen obekvämt. Genom att emo-modet gav personer möjlighet att inom dess ramar klä sig androgynt eller könsöverskridande utan att det uppfattades som konstigt så utmanade emos utseendenormen för både män och kvinnor. Kanske skapade

detta också en plats där icke-binära och transpersoner kunde känna sig mer hemma? Det verkar också som att heteronormen inte heller var lika stark i emo-kulturen, men både detta och föregående antagande skulle det behövas ytterligare forskning kring för att kunna bekräfta. Könnsrollerna var inte lika tydliga vare sig kläd- eller beteendemässigt. Kvinnor i emo-kulturen tog också plats och kunde vara kaxiga, de käftade och kunde till och med slå tillbaka ifall de utsattes för trakasserier. Nästan allra tydligast påverkan på det omgivande samhället har emofolk haft i frågan om att synliggöra psykisk ohälsa. De har fört upp debatten i samhället genom att lyfta sina egna och vänners berättelser bort från skamvrån och in i offentligheten. Jag skulle vilja hävda att vi har emot folk tacka för att tabu kring psykisk ohälsa har börjat luckras upp. Deras sätt att acceptera människor och inte betrakta dem som galna eller konstiga bara för att de mår dåligt har äntligen börjar smitta av sig på resten av samhället, och det är bra.

9.5 Ideologiska kopplingar

Mot vem eller vilka riktar sig dessa handlingar då? Precis som i andra aspekter av emo-kulturen så är detta inte fastställt, snarare sänds deras kläd- och beteendebaserade protest ut på samma sätt som en bild publicerad på internet – lika mycket till igen som till alla. Det finns ingen uttalad ideologi som präglar emo-kulturen, istället verkar det som att en persons ideologiska övertygelser inte påverkades nämnvärt av inträdet i gruppen. Men naturligtvis är ingen plats fri från ideologi även om samtal om ideologi på en metanivå kan vara helt frånvarande. Betoningen på öppenhet och de nästintill hedonistiska dragen i kulturen gör emo-kulturen till en grupp med liberala och frihetliga tendenser. De skapar en grupp som accepterar de drag hos dem själva som samhället och deras omgivning inte accepterar. De kräver inte att det omgivande samhället ska förändras mer än att de ska få tillåtas att vistas där. Den påverkan de har haft på samhället har inte planerats.

9.6 Varför blev de inte en starkare social rörelse?

Hur kom det sig då att emo-kulturen inte blev en starkare social rörelse? Det fanns ju verkligen ingen brist på ämnen som upprörde och engagerade dem. Trakasserier och ryktesspridning, diskriminering och tabun. Det verkar mest bero på att ingen av dem gick in i subkulturen med baktanken att de skulle göra något stort uppror. Visst, en del ville bryta sig loss från sina föräldrar, andra ville göra en markant identitetsförändring i protest mot befintliga sociala

hierarkier i skolan, men det var ingen som skrev upp på detta för att bli en samhällsförändrare. Världen de föddes in i visade dem dock stegvis hur den behandlade personer som avviker från normen och emos placerades plötsligt mitt i en kamp där de utmanat normerande utseenden och känslor och får ta konsekvenserna för det.

Personer födda under 90-talen växte dessutom upp i en alltmer globaliserad och orättvis värld, där de tidigt behövde göra en stor mängd val för att ta ansvar för sin framtid. Samhället präglades av individualism, ett starkt varumärkestänkande, en hög ungdomsarbetslöshet, svaga sociala rörelser och en låg tilltro till statens förmåga att ta socialt ansvar. Individualismens starka påverkan på 90-talistgenerationen gjorde att de saknade skolning i kollektivt tänkande. Att kämpa för individuella ”rättigheter” så som acceptans och respekt var inte ett långt steg att ta för någon i gruppen, men att däremot se sig själv som del av en rörelse, koppla förtryck till politiska beslut eller ekonomiska system var mycket främmande för dem. Emos kan i mycket högre utsträckning beskrivas med Andy Bennett & Ben Malbon ord än med Birminghamskolans – de var medlemmar i olika *neo-tribes* snarare än aktörer i en motkultur.

Om det funnits starkare och mer allmänt förankrade sociala rörelser kanske emo-kulturen varit en mer politiserad, eller åtminstone mer tydligt organiserad rörelse. För det finns inte brist på saker som rörelsen vill förändra. Men det saknas verktyg och rörelser att knyta an till. Detta var en kort sagt en ganska låst position. Det är möjligt att emos i detta läge tvingades till en slags sublimeringsprocess där alla de faktorer de inte kunde påverka omvandlades till mer greppbara ting. En överväldigande omvärld blev ett överväldigande känsloliv. Otillgängliga kamper mot globala orättvisor omvandlades till hanterliga kamper för det personliga uttrycket. Och att visa sin känsla – den ärliga responsen på livet i samhället – för hela världen blev det enda möjliga motståndet.

10. Slutsats

Emotional hardcore är en mycket mer komplex och fyllig subkultur än vad första anblicken ger intryck av. Subkulturen har utvecklats mycket sedan den uppstod, och den tidiga 2000-talsvariant som studerats i det här projektet bar på influenser från flera håll. Den kultur som var etablerad under det tidiga 2000-talet var full av paradoxer. Uttrycken som porträtterades var alternativa men kommersiellt producerade, klädstilen var mörk och hård men kunde kombineras

med glitter och rosa barnsliga detaljer. Subkulturdeltagarna bejakade det allra mörkaste och ljusaste i sina känsloliv. Kulturen uppmuntrade deltagaren att vara sig själv och kunde reagera starkt på personer som deltog genom att låtsas tycka om kulturen eller bara genom att konsumera vissa saker. Öppenhet och acceptans för känslor, människor och kreativa uttryck var centralt i kulturen.

Öppenheten och bejakandet av de emotionella uttrycken kan ge intrycket av att emo-kulturen är tandlös och håglös. Så är inte fallet. Emos vill ha respekt för sina och andras uttryck, och i detta krav på respekt rotar sig hela deras lågprofilerade motstånd. De fortsätter att vara alternativa, trots trakasserier från omgivningen. Inställningen till samhället präglas av ett avståndstagande och en upplevelse av att inte höra till. Emos kan se samhället som tråkigt, slätstruket och fejkat och kontrar med extremt synliggörande. Kulturen formulerar ingen ideologi eller ansluter sig till någon politisk riktning, de försöker allt som oftast inte medvetet påverka samhället. Politiska och sociala rörelser ligger långt bort från deras verklighet. Ändå utmanar de flesta deltagarna liknande tabun och normer.

Subkulturen emo sammanfattar på ett paradoxalt sätt både sin tids kommersialism och sin tids begynnande normkritik. Privatpolitiska frågor som sexualitet, emotionell funktionalitet och utseendenormer utmanas på ett radikalt sätt bara av deras sätt att leva – samtidigt som andra tunga samhällspolitiska frågor lämnas helt oberörda.

Så hur ska vi uppfatta emo-kulturen? Är det en subkultur helt i händerna på rovgiriga marknadskrafter och dess deltagare viljelösa offer för den sen-moderna kapitalismen? Eller är emo-kulturen egentligen en mycket potent normkritisk motståndsrörelse? Inget av svaren verkar vara helt och hållet rätt. I viss mening går det att hävda att emo-grupperna bara bestod av vänner som försökte överleva tonårstiden i en individualistisk och kommersialiserad värld, rik på meningslösa valmöjligheter och fattig på verkliga subkulturer. Emos gjorde vad de kunde av sina förutsättningar, de klädde sig alternativt och extremt, och även om de ibland konkurrerade med eller höll varandra tillbaka på olika sätt så tog de allt som oftast hand om och respekterade varandra. De utgjorde en motkraft i samhället på ett sätt som varken återförsäljarna av randiga tröjor och *My Chemical Romance*-skivor eller ens de själva riktigt räknat med. När de vägrade kompromissa med vilka de var på fler plan än bara det utseendemässiga så påverkades deras omgivning. Ur deras o-organiserade, apolitiska subkultur kunde embryon till olika normkritiska rörelser växa utan att det egentligen var tänkt att bli så.

11. Referenser

- Axén, Mattias. (2010). *Från Elvis till emo*. Lund: BTJ Förlag
- Baker, Felicity & William Bor. (2009). *Can music preference indicate mental health status in young people?* Australasian Psychiatry. 16(4), ss 284-288.
- Bauman, Zygmunt. (2000). *Globalisering*. Lund: Studentlitteratur
- Bjurström, Erling. (2005). *Ungdomskultur, stil och smak*. Umeå: Boréa
- Bourdieu, Pierre. (1999). *Den manliga dominansen*. Göteborg: Daidalos
- Bryman, Alan. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Desencombe, Martyn. (2009). *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur
- Dvoretzky, Malin; Sjöström, Emma. (2009). *Alternativa unga i omtvistad subkultur - Den konstruerade bilden av emokulturen*. Göteborgs Universitet. <http://hdl.handle.net/2077/20898>
- Elias, Norbert. (1999). *Etablerade och outsiders*. Lund: Arkiv förlag
- Eyerman, Ron & Andrew Jamison. (2005). *Sociala rörelser i en ny tid*. Lund: Studentlitteratur.
- Giddens, Anthony. (2003). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Greenwald, Andy (2003). *Nothing Feels Good: Punk Rock, Teenagers, and Emo*. New York City: St. Martin's Griffin
- Heidegren, Carl-Göran. (2009). *Erkännande*. Malmö: Liber
- Hernandez, Daniel. (2008). *Emo Bashing: Mixico's Latest Urban-Youth Craze*. LA Weekly. <http://www.laweekly.com/music/emo-bashing-mexicos-latest-urban-youth-craze-2152920>
Hämtad den 19 april 2017
- Illouz, Eva. (2007). *Cold intimacies – the making of emotional capitalism*. Cambridge: Polity Press
- Johansson, Thomas & Philip Lalander. (2010). *Vardagslivets socialpsykologi*. Malmö: Liber
- Johansson, Thomas; Simon Lindgren; Anette Hellman. (2013). *Nya uppväxtvillkor: samhälle och individ i förändring*. Stockholm: Liber
- Jorgensen, Marianne & Louise Phillips. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

McKinnon, Colin A; Niall Scott & Kristen Sollee. (2011). *Can I play with madness?* Oxford: Inter-Disciplinary Press

Parment, Andreas. (2016). *90-talister*. Lund: Studentlitteratur

Phillipov, Michelle. (2009). "Just Emotional People"? *Emo Culture and the Anxieties of Disclosure*. *M/C Journal*. 12(5)

Pålsson, Berny. (2004). *Vingklippt ängel*. Stockholm: Forum AB (Mån-pocket)

Ryalls, Emily. (2013). *Emo angst, masochism, and masculinity in crisis*. *Text and Performance Quarterly* 33(2). pp83-97

Ryen, Anne. (2004). *Kvalitativ intervju*. Malmö: Liber

Widerberg, Karin. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur

Åkerman, Sofia. (2004). *Zebra flickan*. Västerås: Författarhuset.

12. Bilagor

12.1 Bilaga 1: Intervjuguide

IP: __ Födelseår: __

Intervjuguide

Hej och tack för att jag får intervju dig. Alice berättar lite om vad hon undersöker, vilka teman vi kommer beröra i intervjun, hur lång den är, att hon vill spela in samtalet och undrar om IP vill fråga någonting.

Bakgrund

Vilken är din relation till alternativ-musik och alternativa klädstilar, hur började den resan? Hur gammal var du?

Varför just emo? Identifierade du dig som emo eller som någon annan stil?

På vilka sätt visade du din kulturtillhörighet?

Hur reagerade din omgivning på ditt stilbyte? Hur brukade du klä dig?

Hur upplevde du mötet med emo-kulturen?

Kallade du dig för emo? Hur var din relation till att kallas emo?

Utanförskap

Har du någon gång blivit illa behandlad på grund av din subkulturella tillhörighet?

Hur kunde det ta sig uttryck?

På vilka platser hände detta?

Fanns det någon plats där det inte förekom?

Vad gjorde du när det hände?

Innanförskap

Sökte du efter kontakt med andra emos? HUR kom du i kontakt med dem?

Var du del av en grupp/ett community av personer med liknande stil som dig?

Om ja, berätta om den här gruppen.

Hur var stämningen? Vad gjorde ni tillsammans?

Vem blev välkomnad, vad krävdes för att bli välkomnas?

Fanns det någon beteendekod i gruppen? Vad hade inte vart okej att göra?

Var ni en tajt grupp?

Hur särskilde ni er från de som inte var emos?

Pratade ni om hur ni skiljde er från andra?

Försökte ni provocera er omgivning?

Upplivede du att du tillhörde en större rörelse? Om nej, varför inte?

(Har ni kontakt nu?)

Skilde ni mellan "posers" och "äkta" emos? Hur? (omgivningens syn på posers vs er syn?)

(O)hälsa

Samtalade ni med varandra om psykisk ohälsa i de subkulturella kretsarna?

Upplivede ni att samtalet om psykisk ohälsa var annorlunda bland er än samtalet i övriga samhället?

När det fanns psykisk ohälsa bland er, upplivede ni att ni blev tagna på allvar?

Av vuxenvärlden?

Av jämnåriga?

Hur hanterade ni psykisk ohälsa i ditt kompisgäng?

Levde ni ut känslor på ett annat sätt än andra människor? Vad spelade känslorna och måendet för roll i kulturen?

Skapade miljön psykisk ohälsa eller erbjöd miljön en plats för människor med normbrytande emotioner och beteenden? (Hur mådde du under den här perioden?)

Uppror

Kände du något behov av att protestera, göra motstånd eller förstöra för det samhälle du levde i?

Om ja, vad ville du förändra isåfall?

Om nej, hur kommer det sig?

Fanns det några särskilda saker som du ville protestera/göra motstånd mot?

Upplivede du att en sådan protest skulle ha gjort skillnad, varit meningsfull?

Att det var värt den ansträngningen att göra motstånd på? Varför, varför inte?

Tänkte du på olika sätt att göra motstånd på?

Riktade ni era handlingar till några särskilda personer/institutioner?

Hur såg ditt förhållande till mainstream-samhället ut?

Kände du att du passade in?

Trivdes du i samhället?

Vad gillade du om och vad ogillade du med det samhälle du levde i?

Hade du någon dröm om hur ni önskat att samhället såg ut?

Emo som motståndspraktik?

Såg du din livsstil/subkultur som en motståndshandling?

Fanns det inslag eller någon tanke om att det som gjordes var "känslö-aktivism" eller att det fanns någon strategi i att vara öppen med sitt psykiska mående? Eller med sina känslor överhuvudtaget?

Mycket av det tänkte och kände lades upp på internet. Hur tänkte du kring att publicera dessa saker offentligt? Vad var din poäng/budskap?

(Fråga om Berny Pålssons bok, vad tänker du om hur Vingklippt ängel påverkat?)

Avslutande frågor

Har du slutat vara emo?

Vad tar du med dig från din period som alternativ?

Har du något mer du vill berätta?